



Argumentācija un kritiskā domāšana

2. lekcija

Ļoti vienkāršs argumenta modelis

Apgalvojums

Paskaidrojums

Empīriskie pierādījumi (dažreiz analogija vai autoritāte)

Asinis

Asinis asinis asinis asinis asinis

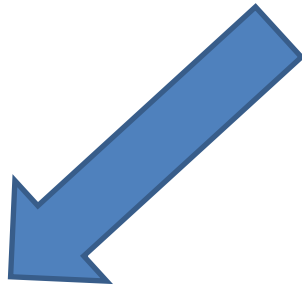
Asinis asinis asinis asinis asinis asinis asinis
asinis asinis

Asinis asinis asinis asinis asinis asinis asinis asinis asinis asinis
asinis asinis asinis asinis

VAMPĪRI

ODI

Kautrīgais Juris



Pārdevējs?



Bibliotekārs?

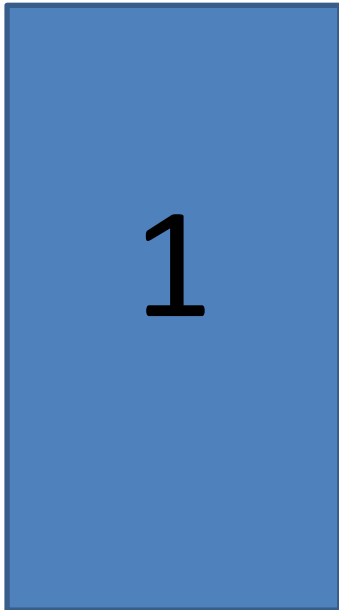


Drīzāk jā vai drīzāk nē?

**Vai vismaz diviem no aptuveni 50
cilvēkiem telpā sakrīt dzimšanas
dienas? (mēnesis & diena)**



?



?



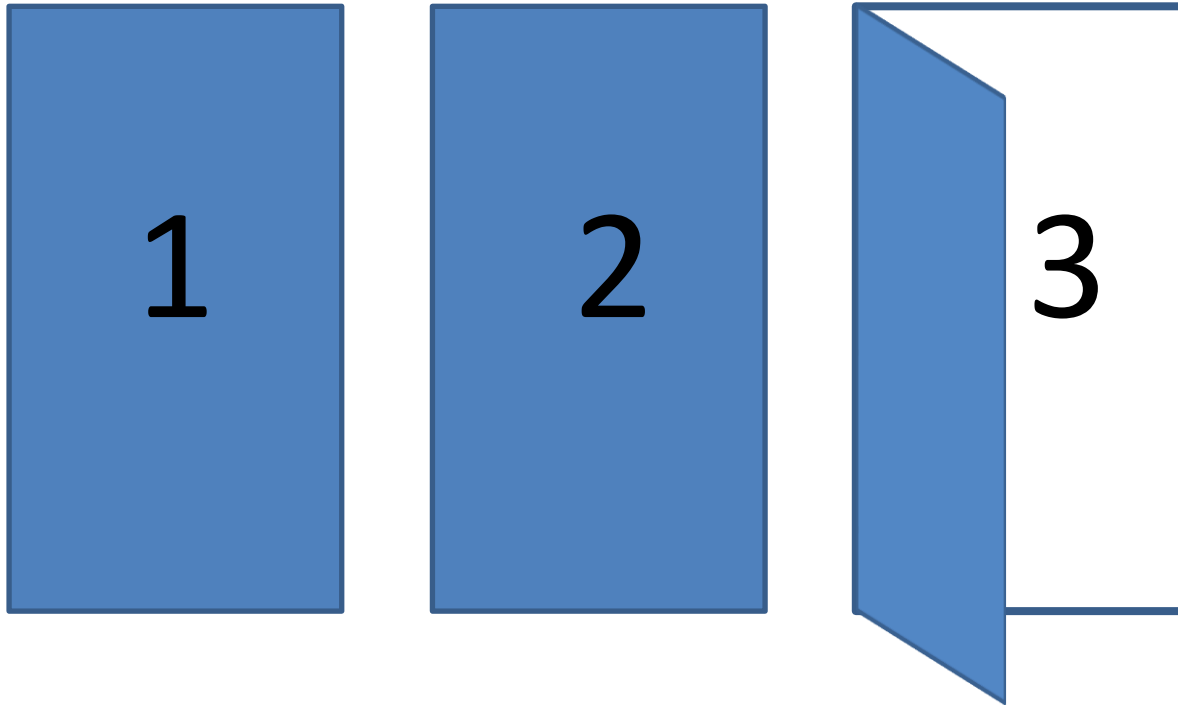
?





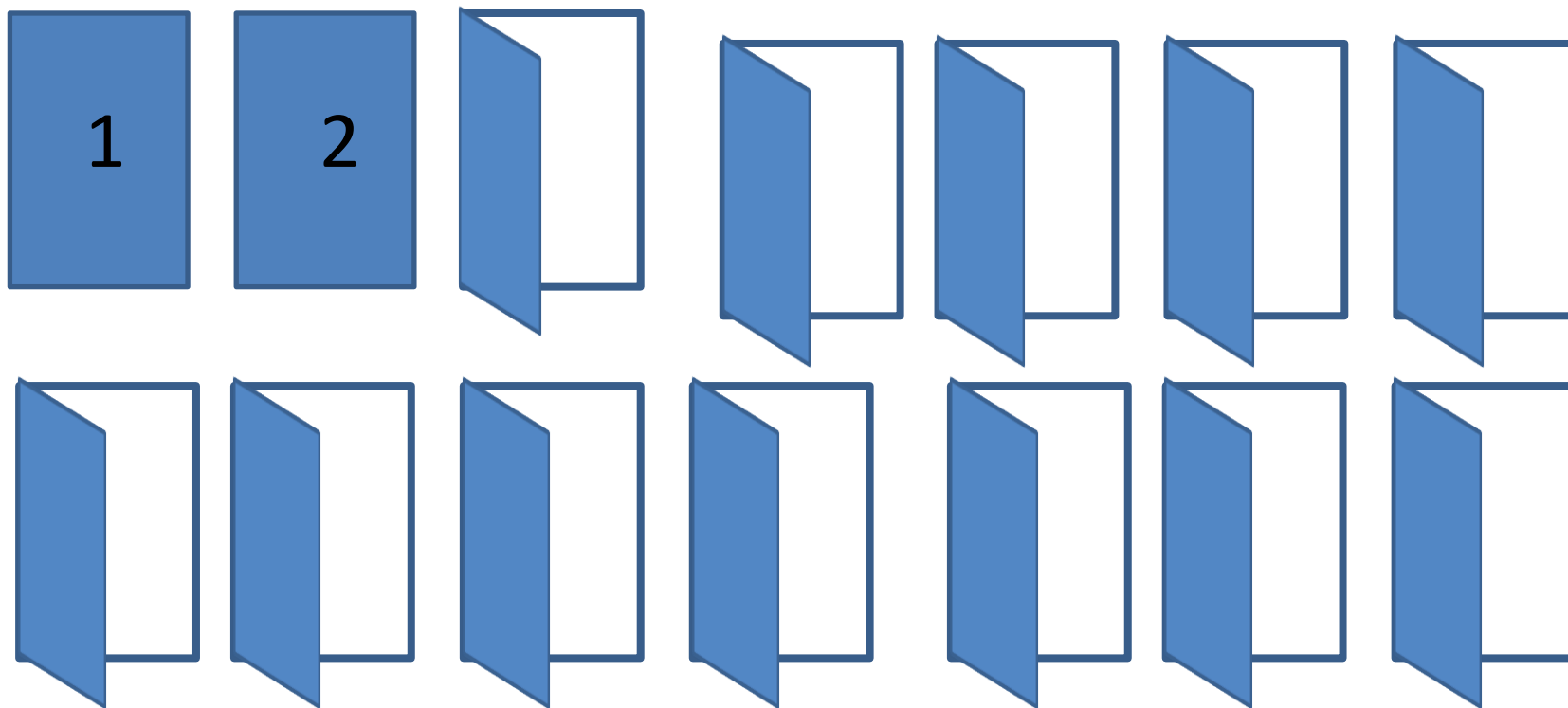
Prāta čakārēšana (4)

?





Prāta čakārēšana (4)





LU OPEN MINDED

Prāta čakarēšana (5)

Piedāvā
Nordea





LU OPEN MINDED

Prāta čakarēšana (5)

Piedāvā
Nordea 





Es domāju, tā tad es...



LU OPEN MINDED

Piedāvā
Nordea 

Es domāju, tāpat es kļūdos.



LU OPEN MINDED

Piedāvā
Nordea 

Ierobežota racionalitāte



Ierobežota racionalitāte

=

migla



LU OPEN MINDED

Piedāvā
Nordea 

Kritiskā domāšana ir...?



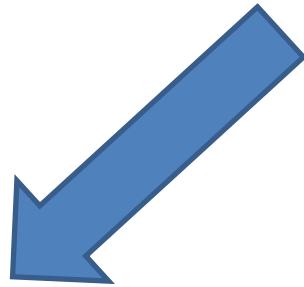
...domāšanas metode, kas
nepieņem apgalvojumus bez
pierādījumiem



...domāšanas metode, kas
nepieņem apgalvojumus bez
pierādījumiem

(un kuras mērķis ir pēc iespējas izzināt patiesību).

Divi no domāšanas kļūdu veidiem



Loģikas/argumentācijas
kļūdas



Domāšanas īsceļi/
aizspriedumi (heiristikas)

Viltus dilemma

“Vai nu A, vai arī B.”

Atgādina loģisku argumentu, taču reti kas ir melns vai balts.

ad hominem

“Atsaukšanās uz personību”.

Personīgs uzbrukums indivīdam, tēlam, raksturam.

“Uzbrauciens”.

Putnubiedēklis

“Ielikt otram vārdus mutē”.

Pretinieka argumenta izkropļošana, lai būtu vieglāk tam uzbrukt.

Slidenā nogāze

Ja mēs pieļausim A, notiks B; tātad A nedrīkst pieļaut.
Novirza uzmanību uz iespējamo (un parasti draudīgo) B.
Parasti nemaz nepierāda, ka pēc A tiešām sekotu B.

Apļveida arguments

Secinājums iekļauts premisā/paskaidrojumā.

Tas, kas jāpamato, pārfrāzēts un izmantots kā pamatojums tam, kas jāpamato.

Pārsteidzīgs vispārinājums

Aizspriedums.

Plašs apgalvojums bez pienācīgiem pierādījumiem jeb pārāk mazs izlases apjoms.

Atsaukšanās uz
autoritāti/tradīciju/popularitāti

Post hoc, ergo propter hoc

“Notika pēc tam, tātad tā dēļ”.

Jāatceras, ka korelācija jeb sakritība \neq cēloņsakarība.

Malduguns

Uzmanības novēršana ar skaļu nesaistītu apgalvojumu (kurš var būt gan patiess, gan nepatiess).

Argumentācijas kļūdas kļūda

Pieņemt, ka apgalvojums ir nepatiess, jo tas tiek slikti argumentēts.

Reprezentācijas heiristika

Lēmumu pieņemšana par iespējamību, ka A pieder B, balstoties uz to, cik A līdzīgs B.

Raksturīga pamata biežuma/iespējamības ignorēšana.

Pieejamības heiristika

Lielākas iespējamības piešķiršana apgalvojumiem, kas ir atmiņā pieejamāki.

(pazīstami, nesen dzirdēti, personīgi uzrunā, u.c.)

Noenkurošanās heiristika

Iepriekš sniegtu/pieejamu lielumu izraisīta novirze spriedumos par skaitliskām vērtībām

Afekta heiristika

Pašreizējo emociju ietekme uz lēmumu pieņemšanu.

Ja darbība/ideja izraisa pozitīvas emocijas, tad riski tiek vērtēti zemāk, bet ieguvumi - augstāk, un otrādi.



1. Kāda ir debates/teksta doma, problēma, mērķis?
2. Kāds ir konteksts?
3. Vai ir slēdzieni?
4. Kādi ir neizteiktie pieņēmumi? Vai tie vispār būtiski slēdzieniem?
5. Vai premisas un secinājumi ir skaidri formulēti?
6. Vai premisas ir patiesas, ticamas, pārbaudāmas?
7. Kāda veida slēdzieni un vai tie izdarīti pareizi?
8. Vai tēzi ir izdevies pamatot?